

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

28 august 2013

mun. Chișinău

Colegul penal în componență:
președinte – Constantin Gurschi,
judecători – Andrei Harghel și Constantin Alerguș,
examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de Jurcov Anatolii, împotriva încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Rezina din 25 ianuarie 2013,

CONSTATĂ :

1. Prin încheierea din 10.10.2012, inspectorul superior al SPC CPR Rezina , V. Chihaiia, a propus ca faptele descrise de către condamnatul Jurcov Anatol și de fiica acestuia, Jurcova Valentina, în petițiile sale din 24.09.2012, și respectiv, 01.10.2012, privind dispariția bunurilor din coleta destinată condamnatului Jurcov A. din 30.08.2006, de a le socoti neadeverite, și controlul de mai departe de încetat în legătură cu lipsa semnelor căreiva contravenții sau infracțiuni.

2. La data de 20.12.2012, judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Rezina, examinînd plîngerea condamnatului Jurcov A. privind constestarea acțiunilor organului de urmărire penală a CPR Rezina, a dispus admiterea parțială a plîngerii condamnatului, ca fondată, în partea înregistrării, examinării plîngerilor și emiterea unei hotărîri pe cazul sustragerii coletelor la IP 17, or.Rezina, din anul 2006, cît și corectarea datelor din fișa de transmitere a coletelor. Materialele de control au fost transmise procurorului raionului Rezina spre efectuarea controlului suplimentar și lichidarea încălcărilor depistate a legislației.

3. Prin ordonanța din 28.12.2012, procurorul în Procuratura raionului Rezina, Gh. Bulhac, a dispus a nu începe urmărirea penală pe faptele descrise în cererile condamnatului Jurcov A., deținut în Penitenciarul nr.17, Rezina, din lipsa faptului infracțional, de asemenea existînd și alte circumstanțe prevăzute de lege care exclud urmărirea penală.

4. Nefiind de acord cu această ordonanță, condamnatul Jurcov A., la 16.01.2013, a depus plîngere în ordinea art. 313 CPP la judecătoria Rezina, solicitînd declararea nulității ordonanței contestate.

5. Prin încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rezina din 25.01.2013, s-a respins, ca nefondată, plîngerea condamnatului Jurcov A., cu

menținerea fără modificări a ordonanței procurorului în Procuratura raionului Rezina, Gh. Bulhac, din 28.12.2012.

6. În motivarea soluției adoptate s-a menționat că, prin prisma Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.07 din 04.07.2005, pot fi atacate la judecătorul de instrucție doar acele acte și acțiuni a organului de urmărire penală sau a organului care exercită activitatea operativă de investigații, care au afectat un drept legal reglementat de legea materială sau procesuală, adică drepturi și libertăți constituționale ale persoanei. Potrivit prevederilor art. 313 CPP, sînt în drept de a ataca judecătorului de instrucție, refuzul organului de urmărire penală de a primi plîngerea sau denunțul privind pregătirea sau săvîrșirea infracțiunii; de a satisface demersurile în cazurile prevăzute de lege; de a începe urmărirea penală; ordonanțele privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală; alte acțiuni care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei. Judecătorul de instrucție este competent să se expună asupra temeiniciei și legalității actului atacat sau acțiunii organului de urmărire penală și a procurorului, cînd consideră că au fost afectate drepturile și libertățile omului.

Toate aceste cerințe a legislației procesual penale în ansamblu nu au fost afectate și ignorate de organul de urmărire penală și procuror la emiterea ordonanței privind neînceperea urmăririi penale din 28.12.2012, în care s-a specificat imposibilitatea de constatare a transmiterii coletelor cu produse alimentare la data de 17.09.2006 de către Jurcova V. condamnatului Jurcov A., deoarece fișele de evidență a întrevederilor, de transmitere a pachetelor, coletelor și banderolelor, nu reprezintă un document oficial al administrației penitenciarului.

De asemenea, instanța a constatat că, în cerințele plîngerii depuse de petiționarul Jurcov A., cît și prin cerințele solicitate în ședința de judecată, nu s-a invocat și solicitat despre repunerea sau repararea a cărorva drepturi sau libertăți concrete afectate, și în ce constau încălcările la emiterea actului emis și contestat, dar s-a solicitat pornirea urmăririi penale, constatarea vinovăției cu tragerea la răspundere penală a persoanelor oficiale a administrație IP 17 și dispunerea expertizelor respective.

Reieșind din cele expuse, conform dispoziției art. 313 alin. 5 CPP, judecătorul de instrucție, constatînd că actele sau acțiunile atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că drepturile sau libertățile omului sau ale persoanei juridice nu au fost încălcate, a pronunțat o încheiere despre respingerea plîngerii înaintate.

7. Nefiind de acord cu încheierea în cauză, Jurcov A. a atacat-o cu recurs în anulare, prin care a solicitat casarea acesteia, motivînd cu faptul că, încheierea este ilegală și neîntemeiată, întrucît nu s-au respectat condițiile generale ale judecării cauzei, judecătorul de instrucție nu a creat condițiile necesare pentru cercetarea multilaterală și în deplină măsură a circumstanțelor cauzei, prin refuzul în admiterea demersului privind efectuarea expertizei solicitate de el și fiica sa.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil pentru următoarele considerente.

În temeiul art. 453 CPP, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) CPP, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Dispoziția art. 452 CPP, stipulează expres care sunt persoanele care pot declara recurs în anulare, în baza temeiurilor menționate mai sus, și anume, norma prevede că Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrilor judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

În continuare, Colegiul penal specifică că, la 27.10.2012 a intrat în vigoare Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală. Potrivit pct. 144 al art.(1) din legea menționată, prevederile expuse în alin.(2) și (3) din art.452 CPP au fost abrogate.

Alin. (3) al art. 452 CPP, pînă la abrogare, prevedea că persoanele menționate la art. 313 alin. (1) CPP, precum și Procurorul General și adjuncții acestuia, pot declara recurs în anulare împotriva încheierilor irevocabile a judecătorului de instrucție cu privire la pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale în cazurile prevăzute la art.453 CPP.

În speța în cauză, recursul în anulare a fost depus la 14.03.2013, deci după intrarea în vigoare a legii menționate.

În consecință, pornind de la prevederile art. 3 CPP menționăm că, în desfășurarea procesului penal se aplică legea procesuală care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Legea procesual penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile acesteia, în perioada de tranziție la o nouă lege procesual penală, pot rămîne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă, cu condiția că caracterul ultraactiv al normei trebuie să fie reglementat expres de legea nouă.

Dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05.04. 2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 452 alin. (3) Cod de procedură penală, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 66, care prevedea posibilitatea contestării cu recurs în anulare și a încheierilor irevocabile adoptate în ordinea prevăzută de art. 313 CPP,

recursul în anulare depus de recurent urmează a fi declarat inadmisibil ca fiind utilizată o cale de atac neprevăzută de lege pentru asemenea hotărâri judecătorești.

Un alt argument în sprijinul soluției adoptate îl constituie faptul că, potrivit art. 313 alin. (6) CPP, încheierile judecătorului de instrucție sînt hotărâri irevocabile, iar căile de atac împotriva acestora pot fi exercitate în strictă conformitate cu legea, de la care nu se permite nici o derogare.

Principiul irevocabilității hotărîrii judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Or, la caz, se menționează că dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința acelor hotărâri judecătorești irevocabile, care au epuizat căile ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea a II-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar.

Or, din interpretarea dispozițiilor legale sus-menționate raportate la cauza dată rezultă că, în ceea ce privește încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, aceasta nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute de alin.(1) art.452 CPP, care pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție.

Drept urmare, recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție, care este irevocabilă, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărîre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare. Aceasta concluzie derivă și din regula unicității dreptului de a folosi o cale de atac, care a fost exercitată în cauza respectivă prin controlul efectuat de către judecătorul de instrucție a legalității ordonanței din 28.12.2012 emise de procurorul în Procuratura raionului Rezina.

Eliminarea căilor extraordinare de atac în această materie este justificată și de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 313 CPP, legiuitorul urmărind astfel să asigure celeritatea acesteia și obținerea în mod rapid a unei hotărîri irevocabile și definitive, prin care să fie exercitat controlul judiciar asupra acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitatea specială de investigații, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Prin urmare, drepturile lui Jurcov A., de a folosi calea unui recurs efectiv nu a fost încălcat, în sensul că ordonanța procurorului de a nu începe urmărirea penală, s-a controlat de o instanță competentă prin adresarea plîngerii la 16.01.2013 judecătoriei Rezina, care a verificat legalitatea acesteia.

În final, concluzionînd asupra celor expuse, statuăm că noile modificări survenite în procedura penală, permit de a conchide că hotărîrile adoptate de judecătorul de instrucție în ordinea art.313 CPP, privind refuzul organului de urmărire penală de a primi plîngerea sau denunțul privind pregătirea sau săvîrșirea infracțiunii; de a satisface demersurile în cazurile prevăzute de lege; de a începe urmărirea penală; ordonanțele privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea

persoanei de sub urmărire penală; alte acțiuni care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei, începând cu 27 octombrie 2012, nu mai pot fi examinate în ordinea recursului în anulare.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (1) – (2) pct.1) și art.456 CPP, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de Jurcov Anatolii, împotriva încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Rezina din 25 ianuarie 2013.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 28.08.2013.

Președinte /semnătura/ Constantin Gurschi

Judecători /semnătura/ Andrei Harghel

/semnătura/ Constantin Alerguș

Copia corespunde originalului

Președinte **Constantin Gurschi**